

Työ- ja elinkeinoministeriö
Arbets- och näringsministeriet

Muistio
3.3.2022

YRITTÄJYYSSTRATEGIAN OHJAUSRYHMÄN KOKOUS

Aika: 3.3.2022 klo 09:00-11:07

Paikka: Teams-kokous

Osallistujat:

TEM	Lappi Jaana (TEM), (pj.)
VM	Harju Ilkka (VM)
ELY-keskus	Perälä Marja (ELY)
YM	Jylhä Sanna (YM)
YM	Tia Laine-Ylijoki-Laakso (YM)
OKM	Mäkeläinen Ulla (OKM)
LVM	Kilpeläinen Katariina (LVM)
KKV	Sieppi Antti (KKV)
BF	Turula Anne (BF)
OM	Jauhiainen Jyrki (OM)
MMM	Kalliokoski Juuso (MMM)
Finnvera	Suokas Jukka (Finnvera)

TEM:n projekti-ryhmä	Härkin Natalia (TEM) Pesola Anne (TEM) Hämäläinen Pertti (TEM)
----------------------	--

Pöytäkirjasihteeri	Jääskeläinen Jenny (TEM)
--------------------	--------------------------

1. Kokouksen avaus

Puheenjohtaja Jaana Lappi avasi kokouksen. Todettiin läsnäolijat. Kokouskutsun liitteenä on edellisen yrittäjyysstrategian ohjausryhmän kokousmuistio 3.2.2022.

Viimeksi ohjausryhmän keskusteluissa nousi esille yritysten rahoituksen saatavuus. Jukka Suokas Finnverasta alustaa pk-yritysten rahoituksen saatavuudesta.

Pääpaino kokouksessa on lausuntojen pohjalta muokatussa yrittäjyyden periaatepäätöksen lausuntoyhteenvedossa ja muistion täydentämisessä. Kestävän kasvun ministeriryhmä käsittelee valtioneuvoston periaatepäätöstä yrittäjyydestä 25.3.2022.

Yrityspalvelut 2024+ -selvityksen osalta selvitetään mahdollisuutta saada esittely seuraavaan ohjausryhmän kokoukseen.

2. Pk-yritysten rahoituksen saatavuus; Jukka Suokas Finnvera Oyj

Finnveran rooli on olla mukana yritysten investointi- ja käyttöpääomarahoitustarpeissa. Ukrainan sodan tiimoilta Finnvera ei myönnä vientitakuuta Venäjälle ja Ukrainaan, tilannetta seurataan hyvin tarkasti ja pidetään tilannekuvaa yllä.

Yksi kasvua lisäävä tekijä ovat yritysten omistajanvaihdokset, jotka purkavat patoutuneita kehittämis- ja investointi- ja innovointitarpeita. Finnvera on ollut mukana vuosittain noin tuhannessa (2021: 813 yritystä) omistajanvaihdoksessa, rahoitus noin 120 milj. €/a (2021: 174 milj. €), hankkeiden koot kasvaneet. Omistajanvaihdokset ovat tärkeä osa talouden uudistumista. Yrittäjiä jää paljon eläkkeelle, entistä kovemmalla vauhdilla muutos tapahtumassa. Omistajanvaihdoksissa tulee olla aktiivisesti mukana julkisen sektorin, investoijien ja kehittäjien.

Finnvera on ollut vahvasti mukana koronavaiheeseen torjunnassa ja sen jälkeisen kasvun rahoituksessa.

Voimakasta kasvua koronan myötä on ollut myönnettyssä kotimaan rahoituksessa, v. 2020 ja 2021 n. 1,7 mrd. €/a, aiemmin ollut noin 1 mrd. €/a. Vajaat 26.000 asiakasta, kotimaan laina- ja takauskanta 2,5 mrd. €.

Viiden vuoden aikana on tapahtunut voimakasta kasvua takausvastuissa, osuudet/ja-kaumat ovat pysyneet melko samoina (suurimmat OP Ryhmä ja Nordea Bank), Säästöpankki kasvattanut Pk-rahoituksen takauskantaansa.

TEM:n, Finnveran ja Suomen yrittäjien toteuttaman tuoreen Pk-yritysbarometrin (myös Tesi:n vastaava selvitys) tuloksista muutama nosto (5 200 vastaajaa), liittyen rahoituksen saatavuuteen ja saatavuuden vertailuun.

Suomi ja Ruotsi erottuvat molemmat kärkipään maina, joissa rahoituksen saatavuus on hyvällä tasolla.

Pk-yritysten investointinäköymät ovat heikentyneet, Suomi on vertailussa Ruotsin ja Tanskan jäljessä (Yrityssektorin investointiaste).

Kun puhutaan Suomesta palvelu- ja teollisuusvaltiona, vertailuksi voisi ottaa Ranskan ja Ruotsin palveluiden ja teollisuuden arvonlisän, suhteessa koko arvonlisään. Tässä vertailussa Suomi on näitä maita jäljessä. Suomessa teollisuuden osuus on suhteessa suurempi kuin Ruotsilla tai Ranskalla.

Kasvuhakuisten yritysten osuus on laskussa, kasvuhakuisten yritysten rahoitus on turvattu. Finnveran takaus on tärkein kasvuhakuisimmille yrityksille. Yleisimmin ulkoista rahoitusta haetaan pankista (65 %), mikä edellyttää Finnveran takausta ja takaus on usein edellytys kasvuhakuisten yritysten kansainvälistymiselle.

Inflaatiosta on Pk-yritysbarometrissä muutama luku: Inflaatio on nousussa, EU:n inflaatio 5,8%, sama näkyy lopputuotteiden, välituotteiden ja palkkakustannusten osalta. Koronostoja on varmasti odotetavissa. Ukrainan kriisi nostaa käyttöpääomarahoitustarvetta. Käsillä ovat myös logistiset ongelmat, nousevat polttoainekulut ja komponenttipula. Suomen inflaatio on EU-maita rauhallisemmalla tasolla, USA:ssa on korkein inflaatio 40 vuoteen, taustalla on mm. patoutunutta ostovoimaa, tuotteiden saatavuusongelmia, hintojen nousua. Ukrainassa on paljon terästeollisuutta ja hyvin paljon alihankkijoita suomalaisille yrityksille.

Keskusteluissa nousi myös esille muun julkisen rahoituksen, TEM:n ja Finnveran rahoituksen yhteiskohdistuminen. On tunnistettu haaste, että pankit ja yksityinen rahoittaja eivät lähde ihan alkuvaiheessa rahoittamaan yrityksiä ja tästä syystä tarvitaan julkisia toimijoita, kuten Business Finland ja Team Finland. Pääomasijoittajat voivat olla valikoivia ja tästä syystä Finnvera on lisäämässä harkitusti rahoitusta tähän kohdejoukkoon.

Keskusteluissa nousi myös esille Finnveran suuri takausvastuiden määrä suhteessa valtion budjettiin verrattuna tärkeimpiin kilpailijamaihin.

Käytiin tilannekuvakeskustelua geopolitiittisten jännitteiden kasvun aiheuttamista toimenpiteistä ja liitännäisistä organisatorisista palveluiden uudelleensuuntauksista ja tilannekuvatyöstä. Yritysten tiedontarve on valtava, liittyen mm. pakotteisiin ja yrityksiin liitännäisiin asioihin.

3. Lausuntojen pohjalta muokattu valtioneuvoston periaatepäätös yrittäjyydestä

Yrittäjyyden periaatepäätöksen muistiossa on otettava etunojaa kasvun ja uudistumisen suuntaan. Keskusteltiin myös siitä, tulisiko muistioon kirjata myös varaumia ja toimenpiteitä geopolitiittisten jännitteiden ja riskien kasvun varalle. Keskustelussa nousi myös esille yritysten resilienssi ja rajanveto julkisen sektorin toimijan roolin ja yrittäjän roolin välillä, mm. liittyen yrittäjäriskin kantamiseen ja resilienssiin.

Seuraavassa vaiheessa periaatepäätöstä käsitellään valtiosihteri Jukka Ihanuksen ja erityisavustaja Mari Kokon johdolla ns. seurantaerityisavustajien kanssa. Kestävän kasvun ministerityöryhmän kokous on 25.3.2022.

4. Periaatepäätöksen lausuntoyhteenveto

Lausunnoissa kannatettiin pääsääntöisesti periaatepäätöksen kirjauksia ja pidettiin niitä kattavina. Lausujat esittivät lisäksi runsaasti näkemyksiään, jotka hajaantuivat useisiin näkökulmiin. Yrittäjyysstrategian periaatepäätöksen toimeenpanoon, yhteistoimintaan ja koordinaatioon liittyviä toimia kannatettiin yleisesti. Lausunnoissa kiinnitettiin huomiota laajasti alue- ja paikallishallinnon yrityspalveluiden vahvaan rooliin. Lausunnoissa nousi myös esille huoli yrittäjyyden periaatepäätöksen hallintokeskeisyydestä. Lausuntojen substanssihuomioissa nousivat esille mm. osaavan työvoiman saatavuus, rahoituksen saatavuus ja yritystuet sekä yrityspalvelut. Yrityspalveluiden sähköistyminen sai paljon kannatusta. Joitakin huomioita nousi liittyen vähäiseen määrään kansainvälisiä mikroyrityksiä. Ekosysteemeihin ja yritysten välisiin verkostoihin kiinnitettiin lausunnoissa vain vähän huomioita. Lausunnoissa nousivat esille myös lupa-asioiden sujuvuus, yrittäjän sosiaaliturva, hybridiyrittäjyys, alustayrittäjyys, yrittäjyyskasvatus, yritysten perustamisaktiivisuus, omistajanvaihdokset ja ehdotukset poikkihallinnollisesta yhteistyöstä ja vuoropuhelusta sidosryhmien välillä.

Joissakin lausunnoissa kiinnitettiin huomiota matalaan yritysten perustamisaktiivisuuteen. Tästä syystä käynnistettiin viime vuonna VN-Teas-hanke, jota johtaa Turun yliopisto ja siinä validoidaan sitä, ollaanko yritysten perustamisaktiivisuudessa alemmalla

tasolla kuin potentiaalimme mahdollistaisi ja mitä tulisi tehdä, jotta saataisiin perustamisaktiivisuus korkeammalle tasolle.

Lisäksi kiinnitettiin huomioita yrittäjyyden periaatepäätöksen toimeenpanoon. Jatko-työssä on toteutumisen seuranta ja toiminnallistaminen tärkeää ja siihen tulee käyttää aikaa. Ehdotettiin, että työssä hyödynnettäisiin konsulttia tai vastaavaa, mikä voisi olla tehokkain tapa jatkotyöstämiselle.

5. Muut asiat ja ajankohtaiset asiat

Kommentit yrittäjyyden periaatepäätökseen ja muistioon ma 7.3.2022 klo 12 mennessä.

Työtilaan voisi laittaa kommentteja ajankohtaisista asioista (tiedosto siellä). Tiimeristä [\(OHRY 3.3.2022\)](#) löytyy myös kokousaineistot ja Jukan esitys.

6. Seuraava kokous:

- TEM Yrittäjyysstrategian OHRY Huhtikuu
 - To 7.4.2022 klo 13:00-15:00

JAKELU Kokoukseen kutsutuille
TIEDOKSI Kokoukseen kutsutuille